

H.E. Sørensen

Skærbæk Fjernvarme

Skærbæk Fjernvarme.
Tekst og lay-out: H. E. Sørensen

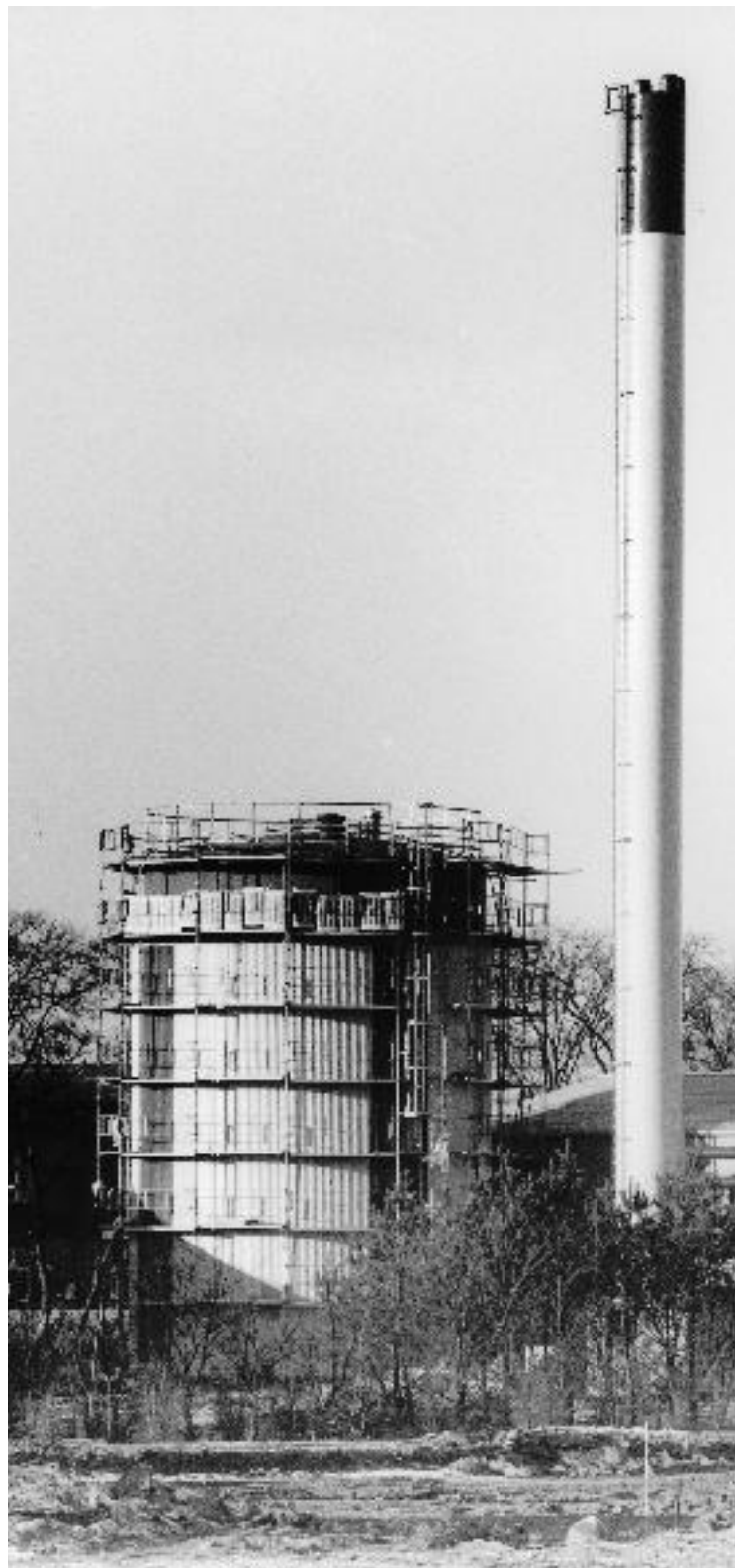
Copyright: H. E. Sørensen

Udgivet af Skærbæk Fjernvarmecentral AMBA,
Læssevej 7, 6780 Skærbæk
Tlf. 74 75 01 37 og 74 75 15 37
i samarbejde med
Forlaget Melbyhus, 6780 Skærbæk. Tlf. 74 75 17 04

Grafisk produktion:
Skive Offset - Oddense aps. Tlf. 97 58 12 11

ISBN nr. 87-90512-25-1
EAN-stregkode: 9788790512255

Kraftvarmeværket under opførelse 1991.

Selskabet oprettes

Princippet i opvarmning af bygninger gennem fjernvarme er en meget gammel opfindelse, som kendes fra i hvert fald Romerriget, men i moderne forstand blev det første fjernvarmeverk i Europa åbnet i Hamburg kort efter 1800. I Danmark fik man fjernvarme i en del af Frederiksberg i 1903, hvor varmen kom fra bl.a. afbrænding af affald. Men det var først efter Anden Verdenskrig, at fjernvarmeverker kom til at spille en væsentlig rolle i lande som Danmark, Sverige og Finland, som skulle importere stort set al deres fossile brændstof (olie og kul). De første værker var kommunale, men snart opstod en lang række privatejede fjernvarmeverker, de fleste som andelsselskaber eller interessentskaber med begrænset ansvar, der betjente et lokalt område. I dag er der o. 400 sådanne selskaber i Danmark.

Hvornår ideen til et fjernvarmeselskab opstod i Skærbæk, og hvem der først fremsatte tanken, er ikke helt klart, men sandsynligvis skete det i 1955 eller begyndelsen af 1956, hvor der blev nedsat en arbejdsgruppe. Hvem den bestod af ud over formanden, murermeister og tidligere sognerådsformand Viggo Jensen, vides ikke. Men gruppen undersøgte de tekniske og økonomiske konsekvenser og henvendte sig til beboerne på i hvert fald Storegade og Jernbanegade samt hovedvejen omkring krydset og sandsynligvis Skolegade for at sondere interessen.

Og den 19. juni 1956 afholdtes på Aablings Hotel i Skærbæk stiftende generalforsamling i I/S Skærbæk Fjernvarme - Interessentselskab med begrænset ansvar.

Protokollen meddeler:

»Indvarsling til generalforsamlingen er af det forberedende udvalg sket ved almindeligt brev af 15. juni til de 87 ejendomsbesiddere, der til dato skriftligt har tilsluttet sig selskabet på grundlag af de af det forberedende udvalg fastsatte vilkår. Af disse var ved generalforsamlingen mødt ialt 80.

Formanden for det forberedende udvalg, murermeister Viggo Jensen, bød velkommen og redegjorde kort for det forberedende udvalgs arbejde, hvorefter overin-

geniør Petersen fra Dansk Elektricitets Compagni i Odense - der har udarbejdet det foreliggende projekt til fjernvarmeanlægget - gav en redegørelse for de almindelige varmetekniske forhold, der knytter sig til fjernvarmeopvarmning.

Ingeniør Pessholdt fra DEC i Odense redegjorde derpå for økonomien for etablering og drift af det projekterede anlæg, hvoraf fremgik, at den samlede anlægsudgift er kalkuleret til 861.800 kr., der forventes fremskaffet ved lån med kommunegaranti, og at de årlige driftsudgifter er kalkuleret til 4 kr. pr. m³ opvarmet rum.

Til dirigent var ved forhandlingernes påbegyndelse valgt murermeister Viggo Jensen.

Herefter forelagdes til generalforsamlingens godkendelse udkast til vedtægt for selskabet.«

Efter at den var vedtaget med et par smårettelser, blev Viggo Jensen, trikotagehandler Chr. Jørgensen, fhv. slagtermester Anton Schmidt og tømmerhandler Emilus Petersen valgt til bestyrelsen med snedkermeister C. Findahl Brodersen og radioforhandler Lorenz Petersen som suppleanter.

27. juni konstituerede bestyrelsen sig med Emilus Petersen som formand, Anton Schmidt som næstformand og Chr. Jørgensen som kasserer. Desuden havde sognerådet udpeget skoleinspektør Nicolaj Schultz som kommunens repræsentant. Schmidt flyttede dog fra byen fem måneder senere og afløstes af Findahl.

På samme møde vedtog man at købe en byggegrund ved Skolestien for 5,50 kr. pr. kvadratmeter, ligesom man indgav ansøgning til både amt og kommune om kørselsret fra Gassevej (Birkeallé) til fjernvarmecentralen og tilladelse til at nedlægge rør i byens gader og veje. Efter henstilling fra amtet blev planerne sendt til Jydsk Teknologisk Institut i Århus til gennemgang.

De næste tre måneder gik med at få såvel de tekniske som de finansielle forhold på plads. I september var der tegnet godt 36.000 m³ rum til opvarmning, og man anmodede derfor DEC om at udarbejde et projekt på 40.000 m³, samtidig med at der tegnedes et byggelån i Skærbæk Bank. Tilslutningsprisen ville være 7,25 kr. pr. m³ for de interessenter, der meldte sig inden en nær-

mere fastsat dato. Og på et bestyrelsesmøde den 4. oktober blev arbejdet med opførelsen af fjernvarme-centralen på Skolestien overdraget til de lavestbydende ved en licitation mellem byens håndværkere: murer Andreas Klemmensen, tømrer K. P. Petersen, bygmester Magnus Christensen (snedkerarbejdet), glarmester Svend Holdersen, blikkenslager V. Birkkjær Lauritsen og maler N. M. Schou for en samlet pris af 48.731,92 kr. Rør- og ledningsarbejdet blev overdraget til Viggo Jensen i samarbejde med N. Jensen, Randers, for 171.100 kr., mens Skærbæk Tømmerhandel (Emilius Petersen) skulle levere rør og fliser for 36.293 kr. Hertil kom så kedler og pumper m.v. til godt en halv million kr. Det bemærkes i protokollen, at Viggo Jensen og Emilius Petersen forlod mødet under behandling af tilbudene.

Tilslutningen skulle betales af interessenterne. Fjernvarmeselskabet ville ikke optage et samlet lån hertil, men indgik aftale med byens pengeinstitutter om, at der kunne ydes fireårige lån til de deltagere, som ønskede det, mod at værket lovede at lukke for varmen, hvis man ikke overholdt lånebetingelserne.

Midt i november var man så godt som færdige med nedlæggelse af rør i Tøndervej-Ribevej, og man var godt i gang i Storegade og Jernbanegade, ligesom byggeriet af varmecentralen skred planmæssigt fremad.

Fjernvarmeselskabets formænd: tømmerhandler Emilius Petersen 1956-62, muremester Viggo Jensen 1962-65, møbelfabrikant C. Fin-dahl 1965-66, sparekassedirektør C. B. Clausen 1966-70, VVS-installatør V. Birkkjær Lauritsen 1970-81, værkfører Rudi Falk 1981-92 og 1995-2000, assurandør Johannes Thysen 1992-95 og mekaniker Henning Holm siden 2000.

Man havde indhentet tilbud på olie og overgivet leverancen til Caltex. Og på et møde kort efter nytår ansatte man - ud af 34 ansøgere - Georg W. Hansen som varmemester fra 1. februar 1957. Han havde tidligere været ansat ved bl.a. DSB. Allerede i april besluttede man at udvide rørledningen i Ribevej, så yderligere fire ejendomme blev tilsluttet. Og på bestyrelsesmødet i maj aflagde ingeniør Christensen fra Jydsk Teknologisk Institut beretning om sit arbejde som tilsynsførende og roste arbejdets gennemførelse.

De første år

Værket kørte uden store problemer med varmemester Georg W. Hansen som en dygtig og samvittighedsfuld leder i det daglige. Bestyrelsen tog sig af økonomien og de få klager, som kom ind. I de første år skete der kun mindre udvidelser af nettet, men i 1959 henvendte Boligforeningen sig for at høre, om deres andelsboliger kunne blive tilsluttet fjernvarmen.

Dette blev behandlet på en ekstraordinær generalforsamling i februar 1960, hvor det oplystes, at tilslutningen ville koste ca. 1500 kr. pr. hus, hvilket stort set var det samme, som de tidligere interessenter havde betalt. Der var dog en del skepsis fra de gamle forbrugere, som ønskede oplyst, om en tilslutning af boligforeningshusene ville betyde en højere varmepris, og om fjernvarmeværkets kedler ville kunne klare en sådan udvidelse. Både formanden og den rådgivende ingeniør Madsen kunne berolige de skeptiske. Flere forbrugere ville betyde en bedre indtjening og dermed også på langt sigt billigere varme, og kedlerne kunne let klare forøgelsen. Det ville tværtimod give en bedre udnyttelse af deres kapacitet og dermed en forbedret økonomi.

Allerede efter fire år måtte man i foråret 1961 reparere en kedel, som var angrebet af tæring, og skifte nogle rør. Det var alt for tidligt, at en sådan udskiftning var nødvendig. Ingeniør Madsen mente, det kunne skyldes, at kedlen i virkeligheden var for stor til den belastning, den blev udsat for. Derfor vedtog man at købe en mindre kedel til sommerbrug. Trods en væsentlig anskaffelsesudgift ville den være mere økonomisk i det lange løb.

Antallet af tilslutninger steg jævnt, og ved generalforsamlingen i september 1963 kunne formanden, Vig-

go Jensen, oplyse, at der nu var 185 ejendomme med fjernvarme - mere end en fordobling siden starten. Det skyldtes bl.a., at Boligforeningens huse på Skolegade og Lærkevej var blevet tilsluttet, samt at man var begyndt at anlægge og bebygge Solsortevej. Samtidig var kommunen gået i gang med at planlægge et nyt plejehjem mellem Tøndervej og Gesingvej, hvor man ønskede tilbud på fjernvarme. Ingeniør Madsen mente, at det på langt sigt ville være en fordel i forbindelse med inddragning af de sydlige bydele under fjernvarmen at få Plejehjemmet med. Han anslog udgiften til 200.000 kr. og lovede at udregne et overslag, idet det kunne blive nødvendigt også at udvide værkets kedelkapacitet.

For at få plads til en ekstra kedel måtte værkets bygning udvides. Kedlen ville koste 55.000 kr. plus installation, og udgiften incl. byggeri ville løbe op i 400.000 kr. Både udvidelsen af værket og tilslutning af Plejehjemmet blev enstemmigt vedtaget på en ekstraordinær generalforsamling i februar 1964. Byggearbejdet blev ved licitation overdraget til lokale håndværkere, og 27. maj kunne man holde rejsegilde. I løbet af sommeren blev der lagt varmeledninger gennem Bøgevej til Søndergade, og man forventede snart at kunne fortsætte til Plejehjemmet.

Et forslag om yderligere udvidelser langs Sønderga-

Fjernvarmeværket på Skolestien 1957.

de og Tøndervej blev forkastet på en ekstraordinær generalforsamling i juni 1966. Samtidig kunne det konstateres, at med 25 nye tilslutninger var det gamle net næsten udbygget.

I forbindelse med Plejehjemmets forsyning med fjernvarme drøftede man på endnu en ekstraordinær generalforsamling, hvorvidt man der skulle opføre en spidsbelastningscentral i forbindelse med den nødven-

dige udvidelse af ledningsnettet. Den ville koste o. 1 mio. kr. Efter en ophedet diskussion viste afstemningen et klart nej til en ny central.

Bestyrelsen havde dog ikke opgivet tanken, og på et bestyrelsesmøde fremlagde VVS-installatør V. Birkkjær Lauritsen beregninger, der viste, at en sådan central med ledningsnet kunne anlægges for 400.000 kr. Da kommunen tre år senere ønskede tilslutning af fjernvarme til de planlagte idræts- og svømmehaller drøftede man igen nødvendigheden af en ny central, selv om bestyrelsen mente, at det eksisterende ledningsnet ville kunne klare også denne belastning.

På grund af uoverensstemmelser mellem kommunen og Fjernvarmeselskabet både vedr. forsyningen af hallerne og udlægning af fjernvarme i nyudstykkede boligområder, afholdtes et møde mellem bestyrelsen og kommunens ejendomsudvalg, hvor man enedes om for fremtiden at arbejde snævrere sammen, så misforståelser kunne undgås fra begge sider.

Den nye skorsten på Skolestien rejses 1984.

Kul eller olie

På generalforsamlingen i 1970 sagde formanden, sparereksedirektør C. B. Clausen, at det havde været et år med store problemer, bl.a. var olieprisen steget voldsomt, hvilket ville medføre betydelige ekstraregninger til forbrugerne. Et forslag om at aftage varme fra en mulig ny kommunal forbrændingsanstalt var blevet skrinlagt, da man ikke fandt det realistisk. Clausen afløstes som formand af V. Birkkjær Lauritsen, som året efter kunne konstatere, at Skærbæk havde en af de laveste priser for fjernvarme i landet, selv om både værket og ledningsnettet blev holdt i orden.

I 1973 var der ingen, der drømte om anden fyringsenergi end olie, som var en både billig og stabil opvarmingskilde. Men i løbet af det følgende år steg olieprisen til mere end det tredobbelte - fra 178 kr. til over 600 kr. pr. ton. Det betød en gennemsnitspris på 362 kr. - eller en fordobling. At det ikke blev værre for Skærbæk Fjernvarme, skyldtes kun, at man havde en langtidskontrakt med leverandøren. Andre værker, der tog chancen på det frie marked, havde måttet betale over 1000 kr. pr. ton. Grunden til de voldsomme prisstigninger var den internationale oliekrise, der opstod i vinteren 1974 i kølvandet på krigen mellem Israel og en række arabiske stater i efteråret 1973.

Priserne fortsatte imidlertid deres himmelflugt, så olien i det følgende år kostede 520 kr. pr. ton, og da det årlige forbrug var på ca. 2000 tons, var det noget, der kunne mærkes. Og i 1979-80 måtte man konstatere, at udgiften til indkøb af olie blev næsten fordoblet fra 1,7 til 3,1 mio. kr. Det var derfor ikke så mærkeligt, at bestyrelsen så sig om efter en anden varmekilde, og på generalforsamlingen i 1980 nævnede formanden for første gang muligheden af at gå over til kulfyring. Sammen med selskabets rådgivende ingeniør, B. Dueholm, havde Birkkjær Lauritsen besøgt to kedelfabriker og flere varmegærker for at se på kulfyrianslæg. Overgang til kul ville betyde en besparelse på brændselsudgiften på ca. 800.000 kr. om året.

Den gamle skorsten på Skolestien sprænges 1984.

På en ekstraordinær generalforsamling den 29. juni 1981 forelagde bestyrelsen planerne for kulfyring. Et nyt kulfyret værk ville koste ca. 5,2 mio. kr., men da kul både ville betyde en væsentlig lavere energipris og større forsyningsikkerhed, mente formanden, at det

kunne forsvares. Det blev nødvendigt at flytte værket til Industrivej, da man ikke mente, der var plads til de nødvendige udvidelser og oplagsplads for kul på Skolestien. Men ved at satse på kul og samtidig have mulighed for at supplere med olie i spidsbelastningssituationer ville man opnå langt større leveringssikkerhed. Man påtænkte at indgå en leveringskontrakt på kul for fire år for at opnå større sikkerhed imod prisstigninger, og det var samtidig den tid, man havde brug for til forrentning og afskrivning af investeringen. Efter en lang og grundig debat enedes man om, at bestyrelsen kunne fortsætte arbejdet.

Seks uger senere (12/8) blev så de endelige planer forelagt for en tætpakket sal på Aablings Hotel. Efter redegørelser fra formanden og ingeniør Dueholm var der en livlig drøftelse, der mandede ud i en afstemning, hvor 88 sagde ja og 124 nej til forslaget, mens der blev afgivet 7 blanke stemmer. Forslaget var dermed faldet, hvorefter Birkkjær Lauritsen sagde, at han og bestyrelsen havde gjort alt, hvad de kunne, men som konsekvens af afstemningens resultat ville han stille sit mandat til rådighed ved den forestående ordinære generalforsamling den 9. september.

Her oplyste han i sin beretning, at olieprisen i det forløbne år igen var steget med næsten 40 pct. Da fjernvarmeværket startede 25 år tidligere, havde olieudgiften været 25 pct. af de samlede udgifter. Det var nu steget til over 70 pct., så han havde svært ved at se, hvorledes man under de betingelser skulle kunne ned-sætte varmeregningerne eller blot holde dem stabile. Han stod derfor fuldstændig uforstående over for, at det forslag, som bestyrelsen havde udarbejdet over halvandet år, blev nedstemt. Det ville med hundrede procents garanti kunne holde både økonomisk og materielt, sagde han. Han var overbevist om, at den eneste måde at holde varmeudgifterne i ro ville være at gå over til kulfyring. Når man kunne nedbringe m³-prisen med 7,35 kr. i gennemsnit over fire år, samtidig med at man afskrev værket og flyttede den forurening, som ikke kunne undgås, fra bolig- og skoleområdet til industrikvarteret, forstod han ingenting mere, sagde han bittert.

Varmemestrene Georg W. Hansen og Aage Frank.

Birkkjær Lauritsen afløstes som formand af værkfører Rudi Falk, som året efter sagde, at bestyrelsen i konsekvens af den trufne beslutning ikke havde arbejdet videre med overgangen til kulfyring, også fordi man afventede kommunens varmeplan.

Alligevel undersøgte man mulighederne for andre energiformer end olie, herunder halmfyring og varmepumpe, men man var fortsat mest stemt for kul og indhentede to tilbud på kulfyringsanlæg. Dette krævede bl.a. en ny skorsten, men den gamle skulle alligevel udskiftes, og den ene oliekedel var udtjent. Investeringer skulle således foretages under alle omstændigheder. Bestyrelsen gik enstemmigt ind for et kulfyringsanlæg, som kunne opføres og etableres for 3,7 mio. kr. i forbindelse med det gamle værk, sagde Falk på en ekstraordinær generalforsamling sidst i august 1983. En afstemning viste, at stemningen havde vendt. Nu var der 131 stemmer for og 33 imod overgang til kulfyring. Og på den ordinære generalforsamling få dage senere oplyste formanden, at man allerede var i gang med de forberedende arbejder.

De varede til kort før jul, og da byggetilladelsen forelå efter nytår, kunne byggeriet starte. 24. maj fyrede man for første gang op i den nye kulkedel. Bygnin-

gerne blev afleveret den 18. juni og hele anlægget den 30. august 1984.

I foråret 1976 havde Georg W. Hansen, der havde været varmemester siden værkets start, meddelt, at han ønskede at holde op, og i stedet ansattes den 42-årige elektriker Aage Frank fra Nordenskov.

Overgangen til naturgas

I foråret 1985 blev Tøndervej-Ribevej omlagt til en miljøvenlig hovedvej. Det betød, at alle installationer i vejen skulle omlægges, »da vi kun er gæster i jorden, som amt og kommune siger«, som Rudi Falk bemærkede på generalforsamlingen. Denne omlægning kostede 528.000 kr, hvilket var en uforudset udgift for fjernvarmeværket. Alligevel kunne man afslutte regnskabsåret med et overskud, hvilket skyldtes øget salg af varme og stabile kulpriser.

Dette ændrede sig året efter, hvor staten vedtog nye forhøjede afgifter. Det betød, at afgiften på kul over ti måneder fra maj 1985 til marts 1986 steg til det femdobbelte: fra 127 kr. pr. ton til 629 kr. pr. ton. Som Rudi Falk formulerede det: »Kulkøb at budgettere, det er én ting, men energiafgifter, det er noget helt andet!« For at slippe lidt billigere havde man forudtalet købet af tusind tons kul hos Kul- og Foderstofkompagniet til gammel afgift og derigennem sparet ca. 500.000 kr. Næste år måtte han dog oplyse, at toldvæsenet ikke kunne godkende denne disposition, så Fjernvarmen blev nødt til at efterbetale beløbet. Derimod ville man ikke betale leverandøren renter for perioden. Det blev en meget langvarig sag, som varede adskillige år, idet Skærbæk Fjernvarme ikke var det eneste værk, der havde benyttet den fidus. Der blev derfor ført en principiel sag på alle værkers vegne, som gik helt til Højesteret, hvor aftagerne fik medhold i, at det var leverandørens egen risiko at have ydet det omtalte nedslag i prisen, og derfor selv måtte betale de påløbne renter.

Samtidig var man så småt begyndt at indvinde gas fra Nordsøen, og da Skærbæk skulle aftage et vist kvantum, havde Fjernvarmen haft et møde med kom-

Forbindelsesrørene lægges mellem det nye kraftvarmeværk på Læssevej og pumpestationen på Skolestien 1991.

munen og Danskolie- og Naturgas (DONG), hvor der var blevet drøftet mængder, priser og betingelser. Resultatet blev, at Skærbæk Fjernvarme forpligtede sig til at aftage 2,5 mio. m³ gas over en femårig periode fra sidst i 1987.

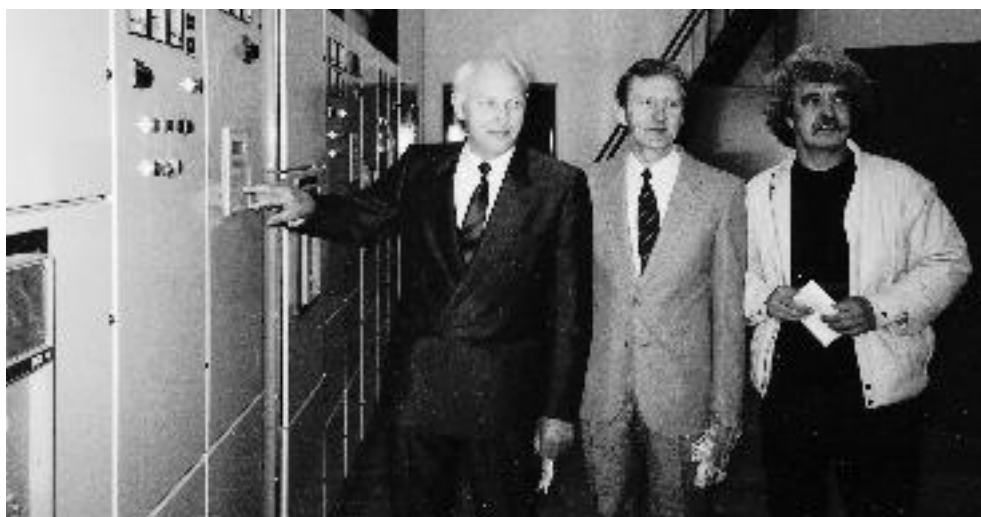
I 1987 forelå varmeplanen for Skærbæk by, der kort-

Det første spadestik til kraftvarmeværket på Læssevej tages af borgmester Peter A. Petersen den 11. september 1990. Fra venstre ses desuden formanden Rudi Falk, byrådsmedlemmerne Laurids Nissen og Morten Olesen fra teknisk udvalg, varmemester Otto Elkjær Larsen og hans assistent Søren Jepsen.

Stålspærene til det nye kraftvarmeværk rejses 17/10-1990.

Værkets tre motorer startes den 4. maj 1991 af borgmester Peter A. Petersen, formanden Rudi Falk og rådgivende ingeniør Peter Christensen.

(Billederne på denne side og side 7 er fotograferet af H. Hofmand Nielsen).

lagde, hvilke områder der skulle forsynes med fjernvarme, naturgas o.s.v. Samtidig skulle fjernvarmeværket indstille sig på delvis fyring med naturgas. Den nødvendige investering ville andrage 400.000 kr., mens en fuldstændig overgang ville koste o. 3 mio. kr. Det ville betyde en væsentlig stigning i varmeprisen. Og det var jo ikke helt ligegyldigt for kommunen, tilføjede Falk, da den er den største aftager som ejer af Kommuneskolen, Plejehjemmet, De Gamles Hjem, Rådhuset og Skærbækhalerne.

Prisen på kul steg fortsat. I 1988 var den oppe på 375 kr. pr. ton. Hertil kom en statsafgift på 675 kr. plus moms, ialt 905 kr. pr. ton til staten. Det vil sige, at et ton kul kostede 1280 kr. For at nedsætte udgiften til brændsel opererede man med flere muligheder, herunder naturgas og træflis eller måske en decentral kraftvarmeløsning. Valget faldt på gas kombineret med træflis, og man fik derfor installeret en helt ny gaskedel til 700.000 kr. Ombygning af en af de gamle kedler kunne være sket for 400.000, men det indebar en risiko for, at kedlen kunne revne, og så ville man hellere fra starten købe nyt. I regnskabsåret 1988-89 brugte man 2.634 tons kul, 36 tons olie og 128.000 m³ gas til en samlet pris af 3,4 mio. kr.

Pr. 1. september 1989 fratrådte Aage Frank som varmemester og blev afløst af den 29-årige Otto Elkjær Larsen. Han fik 1993 følgeskab af Jan Gregersen, der afløste varmemesterens tidligere stedfortræder Søren Jepsen, som gik på pension. Herefter havde Fjernvarmeværket to varmemestre. Samtidig overtog de også selskabets administration, der flyttede ud i værkets nyindrettede kontorlokaler. Tidligere havde Revisionstjenesten (RVT) i Skærbæk taget sig af administration og regnskab.

Lige siden der blev installeret fjernvarme på Plejehjemmet, havde der været klager over, at man ikke opnåede de aftalte varmegrader. En omlægning af rørledningerne afhjalp ikke problemet, men en måling viste, at der var noget i vejen med bl.a. hjemmets radiatorer. Der blev derefter indgået et forlig med kommunen, hvorefter man delte udgiften, så Fjernvarmen skulle bidrage med 135.000 kr. til udskiftning af radia-

torer m.v. Dette medførte et erstatningskrav over for den ingeniør, der havde kalkuleret installationen, hvilket efter et par års tovtrækkeri endte med, at hans forsikringsselskab udbetalte de 135.000 kr. til Skærbæk Fjernvarme.

I maj 1989 fik man besked om, at Energistyrelsen ikke ville forny selskabets dispensation til kulfyring efter 1. juli samme år. Det ville være helt umuligt at omstille værket inden for den korte frist, så i stedet fik man tilladelse til at fyre med træpiller i halvandet år.

Det betød, at man nu måtte tage en beslutning vedrørende overgang til gasfyring, og i vinteren og foråret 1990 arbejdede bestyrelsen på højtryk. På en ekstraordinær generalforsamling den 28. juni fremlagde man forslaget til opførelse af et helt nyt gasfyrte kraftvarmeværk øst for banen. Det ville ud over varme også producere elektricitet svarende til ca. halvdelen af Skærbæk bys forbrug. Det skulle sælges til og distribueres gennem EASV. Det årlige forbrug af gas ville blive på ca. 3 mio. m³. Kraftvarmeværket ville ud over ledningsnet koste 20,4 mio. kr., som skulle skaffes gennem et kommunegaranteret lån. Efter en grundig drøftelse stemte 55 for og 22 imod etablering af det nye anlæg, mens to stemmesedler var blanke.

Tjæreborg Industri var hovedentreprenør med lokale håndværkere som underleverandører. Borgmester Peter A. Petersen tog det første spadestik den 19. september, hvorefter arbejdet gik i gang. Det var afsluttet den 18. marts 1991. Herefter blev maskinerne prøvekørt, og den officielle indvielse fandt sted den 4. maj, hvor borgmesteren igen var på arbejde. Sammen med den rådgivende ingeniør Peter Christensen og formanden Rudi Falk startede han værkets tre motorer. I sin tale takkede formanden tidligere kommuneingeniør Henry Hofmand Nielsen, der som bestyrelsesmedlem havde ført et dygtigt og nøje tilsyn med byggeriet og indretningen af det nye værk.

Byggeriet havde været budgetteret til 20.431.000 kr., og de endelige udgifter beløb sig til 20.187.327 kr., eller 243.873 kr. mindre end beregnet. Hertil kom så beplantning m.v. omkring bygningen, hvilket ikke var medtaget i de oprindelige overslag.

Kort efter indvielsen blev Rudi Falk bedt om af sin arbejdsplads at overtage et job i Rusland. Han blev afløst af assurandør Johannes Thysen, som i sin formandsberetning i 1992 konstaterede, at det havde været en rigtig beslutning at opføre det nye værk som selskabets ejendom. At regeringens indførelse af en CO₂-afgift, som også omfattede et tilskud til el-produktion, så gjorde det til en endnu bedre forretning, end man havde regnet med - »er jo bar' dejlig«, som Thysen sagde.

Samtidig gik man i gang med et ambitiøst program for renovering af ledningsnettet, som for en dels vedkommende ikke var fornyet siden selskabets oprettelse. Rørene var således o. 35 år gamle. Det betød meget gravearbejde i byens gader, men der blev udarbejdet en plan, som fulgtes nøje i de næste fem år. Alle de gamle hovedledninger i betonkanaler blev udskiftet med moderne præisolerede rør, og dimensionerne blev forøget, så de kunne klare et fremtidigt forbrug. At det var nødvendigt, kan bl.a. ses af, at nettabet på tre år faldt fra 48 pct. til 28 pct. og senere ned til o. 22 pct.

Til dette arbejde kunne man søge støtte efter CO₂-loven, og Skærbæk Fjernvarme opnåede statstilskud på i alt 1,2 mio. kr. Det var ca. en tiendedel af udgiften. Formanden Johannes Thysen kommenterede det på denne måde: »Man kan jo have mange meninger om det fornuftige i alle de forskellige muligheder for tilskud, men én ting kan vi sikkert alle blive enige om, nemlig at når ordningen nu er der, ja, så er det også bestyrelsens pligt at udnytte muligheden.«

De sidste ti år

I foråret 1995 udvidedes værkets kapacitet med endnu en motor, en investering til knap 7 mio. kr., så der nu var fire motorer, der producerede såvel varme som elektricitet.

Mens gas tidligere havde været stort set afgiftsfri, blev den i 1998 belagt med en afgift på 25 øre pr. m³. Det betød en prisstigning for Skærbæk Fjernvarme på 475.000 kr. pr. år, og da det året efter steg til 39 øre,

blev det en »ekstra« udgift på næsten 750.000 kr. ved køb af samme mængde gas, ca. 1,9 mio. m³. Samtidig blev CO₂-tilskuddet for Skærbæk Fjernvarmes vedkommende beskåret med 400.000 kr. Tilsammen betød det en stigning på 1100 kr. pr. forbruger i gennemsnit.

Fra de omliggende landsbyer kom der henvendelse om assistance i forbindelse med en mulig fjernvarmeforsyning. Fra Brøns spurgte man direkte, om der kunne leveres varme fra værket i Skærbæk. Sagen blev undersøgt, og bestyrelsen deltog i et borgermøde i Brøns, men den absolutte betingelse for at gå ind i et sådant samarbejde var 100 pct. tilslutning i det område, der kunne være tale om. Da det ikke kunne opnås, droppede Skærbæk Fjernvarme planerne. En mulig administrativ og regnskabsmæssig assistance ville man tage stilling til, når det stod klart, om der blev oprettet et selvstændigt værk i Brøns. Også de øvrige landsbyer fik stillet administrativ assistance i udsigt, hvis deres planer blev til noget, men her ville man ikke gå ind i en evt. forsyning.

I 1999 begyndte man at opsætte nye aflæsere, som betød, at målerne kunne aflæses direkte på værkets computere. Samtidig blev de tilsluttet fremløbsledningen i stedet for fraløbet. Derved kunne man kontrollere nøjagtigt, hvor meget vand en ejendom aftog, og om der var vandtab og på den måde finde ud af, om der var utætheder i ejendommens rørsystem.

Samtidig havde de tre motorer, der blev installeret i 1990, nået en alder, hvor en totalrenovering var påkrævet. Ud over de planlagte opgraderinger og fornyelser var man nødt til ombygge vandbehandlingsanlægget for at modvirke tæring. Hele fornyelsen løb op i 2,3 mio. kr.

Rudi Falk, der var blevet valgt til formand igen efter hjemkomsten fra Rusland, døde pludseligt i maj 2000, hvorefter næstformanden, mekaniker Henning Holm, overtog hvervet. Ved årets generalforsamling udtalte han mindeord over sin forgænger: »I Rudis formandsperiode har Skærbæk Fjernvarme været udsat for store omvæltninger. Han kunne efter at have forestået et større planlægnings- og projekteringsarbejde i samarbejde med bestyrelsen og rådgivere m.v. i 1991

idriftsætte Skærbæk Fjernvarmes største investering til dags dato - nemlig kraftvarmeværket på Læssevej. Det må fastslås, at Rudi Falk har ydet en stor indsats og har haft en stor indflydelse på Skærbæk Fjernvarmes udvikling i de seneste knap 20 år, og vi har som forbrugere og bestyrelse meget at takke ham for.»

Året var i øvrigt præget af, at gasprisen steg til det dobbelte, noget man ikke havde kunnet budgettere for. Det betød en ekstra udgift til energi på omkring 2 mio. kr. Da gasprisen fortsatte med at stige i løbet af efteråret 2000, måtte man nødtvunget gribe til at lade varmeprisen stige midt i året. Alligevel lå Skærbæk Fjernvarmes forbrugerpriser ca. 10 pct. - eller o. 1000 kr. - under landsgennemsnittet. Heldigvis faldt prisen på gas igen om foråret. Bestyrelsen optog derfor forhandlinger med DONG for at sikre en stabil leverance og pris i de følgende år. I løbet af året havde man fået 182 nye forbrugere, det største antal på et enkelt år nogensinde.

Fra 1. januar 2002 indgik Fjernvarmen en aftale med

Skærbæk Vandværk om at overtage drift og administration af vandværket. Der var ikke tale om nogen sammenslutning - men om to adskilte værker hver med egne bestyrelser og regnskaber, men med fælles personale.

Fjernvarmeselskabet i dag

Ved generalforsamlingen i 2005 kunne formanden Henning Holm oplyse, at man havde lagt fjernvarme ud i det ny boligområde nord for Nørrevang, og at man havde indgået en aftale med Skærbæk Kommune om, at dobbeltgrunde ville blive lagt i et særskilt område i Hjemsted Vest, og at opførelse af lavenergihuse koncentreredes i den nordlige del af Kildetoften for ikke at genere Fjernvarmens ledningsnet mere end nødvendigt.

Han kunne endvidere konstatere, at »Skærbæk Fjernvarmes økonomiske tilstand ser fornuftig ud, og

Skærbæk Fjernvarmeværk 2006.
Foto: Lars Detlef.

bestyrelsen har derfor valgt at fastholde prisniveauet for varmeleverancer i indeværende fyringssæson. Det seneste år har været præget af voldsomme prisstigninger på energi, hvilket vi tydeligt har kunnet følge med i på benzinstandere og i dagspressen. Skærbæk Fjernvarme har indtil nu ikke været berørt af disse prisstigninger, idet vi på et gunstigt tidspunkt indgik en fastprisaftale med DONG.«

Men, sluttede han, denne aftale udløber 1. april 2006, og såfremt energipriserne ikke ændrer sig meget, vil fjernvarmeprisen i Skærbæk ikke kunne undgå at stige i fremtiden.

Der er i 2006 tilsluttet 1092 forbrugere, eller knap 13 gange så mange, som da selskabet startede for 50 år siden.

Skærbæk Fjernvarmeselskab har haft en rolig og stabil fremgang i det halve århundrede, det har eksisteret, ledet af ansvarlige bestyrelser med et godt teknisk og økonomisk overblik og passet af ansvarsbevidste varmemestre. Det har udviklet sig fra et ret lille foretagende med et meget begrænset ledningsnet til en virksomhed, der i dag omfatter det meste af byen.

Man kan dog godt undre sig over, at mens de første års generalforsamlinger samlede størsteparten af forbrugerne, deltog kun ni personer, incl. bestyrelsen, i generalforsamlingen i 2005. Det er mindre end én procent. Nogle vil måske se det som et tegn på, at alt går godt - at der ikke er noget at diskutere. At vi er tilfredse med bestyrelsen og dens arbejde. Andre vil måske lidt mindre optimistisk tyde det som en tegn på ligegyldighed.

Værkets ve og vel er dog af stor betydning for en væsentlig del af Skærbæk bys beboere.

Selskabets ledelse

Formænd.

Emilius Petersen	1956-1962
Viggo Jensen	1962-1965
C. Findahl	1965-1966
C. B. Clausen	1966-1970

V. Birkkjær Lauritsen	1970-1981
Rudi Falk	1981-1992
Johannes Thysen	1992-1995
Rudi Falk	1995-2000
Henning Holm	2000-

Bestyrelsesmedlemmer.

Viggo Jensen	1956-1965
Chr. Jørgensen	1956-1969
og	1970-1974
Anton Schmidt	1956
Emilius Petersen	1956-1962
C. Findahl	1956-1966
Peter Steffensen	1960
V. Birkkjær Lauritsen	1962-1981
C. B. Clausen	1965-1970
Chr. Hansen	1966-1979
V. Lund	1966-1967
Georg W. Hansen	1969-1970
og	1981-1989
Anton Petersen	1970-1972
Josias Jessen	1970-1978
Viggo Hansen	1974-1980
og	1981-1988
M. Toft-Nielsen	1978-1981
Karsten Hauge	1979-1981
Rudi Falk	1980-1992
og	1994-2000
Børge Petersen	1981-1987
Johannes Thysen	1987-1995
H. Hofmand Nielsen	1988-1996
Alex Hansen	1989-1991
Henning Holm	1991-
Kent Kjærulff	1992-1994
Jan Christensen	1994
Kaj Wittenkamp	1995-
Kaj Kibsgaard	1996-2004
Hans Laurids Hede	2000-
Benno Frisk	2004-

Kommunevalgte bestyrelsesmedlemmer.

Nicolaj Schultz	1956-1957
Jens Kortsen	1958-1966
Johannes Hygum	1967-1970
Charles Madsen	1971-1978
Nicolaj Schultz	1978-1981
J. J. Fischer Sørensen	1982-1985
Fritz Thomsen	1986-1989
Helge Jensen	1990-2001
Erling Bjerre	2002-

Varmemestre.

Georg W. Hansen	1957-1976
Aage Frank	1976-1989
Otto Elkjær Larsen	1989-
Jan Gregersen	1993-

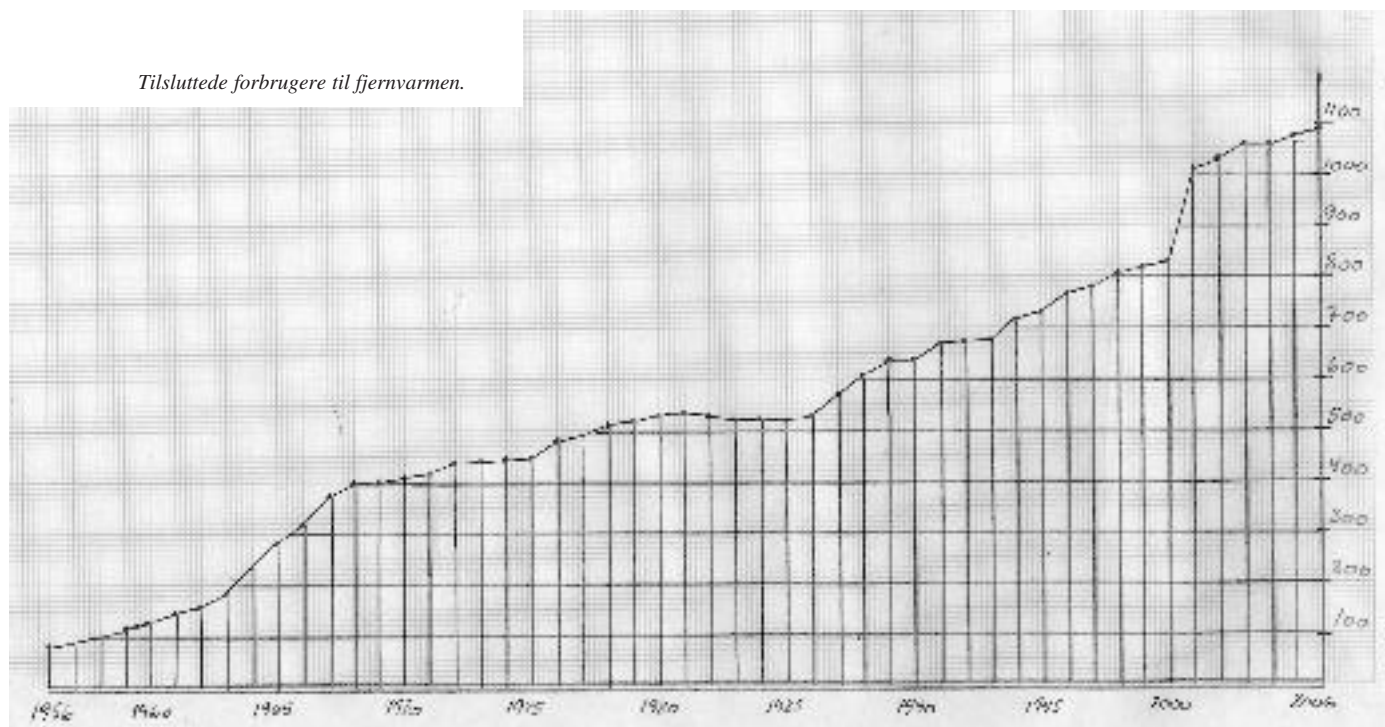

Fjernvarmeselskabets bestyrelse og ansatte 2006.

Fra venstre Otto Elkjær Larsen (varmemester), Erling Bjerre (kommunens repræsentant), Jan Gregersen (varmemester / sekretær), Benno Frisk, Henning Holm (formand), Hans Laurids Hede (næstformand) og Kaj Wittenkamp (kasserer).

Foto: Lars Detlef.

Tilsluttede forbrugere til fjernvarmen.

Fjernvarmens ledningsnet 2006.

9 788790 512255

ISBN 87-90512-25-1